

Státní závěrečná navazující magisterská zkouška z anglického jazyka – jednooborové studium

Státní závěrečná navazující magisterská zkouška pro jednooborové studium na KAJL se skládá ze dvou samostatných částí:

1. Anglický jazyk a literatura s didaktikou
2. Anglický jazyk, literatura a didaktika – mezioborové vazby

Pro obě části platí stejné otázky a okruhy.

1. Anglický jazyk a literatura s didaktikou se skládá z literární části s didaktickou aplikací, lingvistické části s didaktickou aplikací a z didaktické části. Podmínkou přípuštění ke SZZ je kvalitně zpracované profesní portfolio dle stanovených požadavků a jeho odevzdání v termínu.

Literární části SZZ je vyhrazeno přibližně 20 minut. Student si losuje po jedné otázce ze třech okruhů:

A. literární teorie, B. postkoloniální literatura a současná britská a americká literatura a C. britská a americká literatura. Integrovanou součástí zkoušky je seznam četby, který slouží jako podklad k diskusi pro téma z části B a C.

Student si připraví seznam literatury, který se sestává z kanonických děl anglicky psané literatury (romány, povídky, básně, celá dramata, povídkové soubory, básnické sbírky). Student vypracuje seznam děl, který rozdělí na díla 1. britské, 2. americké a 3. postkoloniální literatury. Všechny tři části seznamu budou organizovány abecedně podle příjmení autora. Každý z těchto seznamů by měl obsahovat díla, která odpovídají příslušným státnicovým tématům. Seznam může obsahovat i díla ze seznamů povinné literatury k bakalářským zkouškám. Seznam četby je součástí portfolio, které je nutné odevzdat minimálně pět pracovních dní před konáním zkoušky. Seznam literatury slouží u zkoušky jako podklad k debatě a student ho má k dispozici při přípravě.

Časově je zkouška rozdělena následujícím způsobem: 5 minut na otázku z části A, 10 minut na otázku B a 5 minut na otázku z části C. Otázka B se skládá z prezentace teoretické základny a následné demonstrace praktické aplikace otázky následované diskusí se zkoušejícími.

Těžištěm aplikační literární části je prezentace přípravy 1-2 vyučovacími aktivitami založenými na tématu z části B (Postkoloniální a současná britská a americká literatura), které student představil v teoretické části zkoušky. Tato praktická část zkoušky má následující formát: student si ke každému z 7i témat z části B vypracuje přípravu na 1-2 vyučovací aktivity se zaměřením na výuku anglicky psané literatury či historicko-kulturních reálií. K vypracování

této přípravy si vybere libovolný text/y, či jeho část, který ovšem bezpodmínečně svým zaměřením odpovídá příslušnému tematickému okruhu. U zkoušky zdůvodní jak výběr textu, ze kterého při její přípravě vyšel, tak i typ, zaměření a strukturu aktivit, které zapojil do své příprav(y). Další součástí prezentace přípravy je stanovení si parametrů didaktického kontextu (typ aktivit, věk studentů, jejich jazyková úroveň). Portfolio s texty a na nich založenými přípravami aktivit student odevzdá ke kontrole příslušnému zkoušejícímu společně se seznamem četby minimálně pět pracovních dní před konáním zkoušky. Student v této části zkoušky prokáže svou schopnost praktické aplikace principů využití literatury ve výuce anglického jazyka.

Lingvistická část SZZ vychází z vylosované krátké autentické ukázky neliterárního textu, k níž jsou předem připojeny celkem tři okruhy ze seznamu lingvistických otázek, přičemž okruhy náleží vždy různým lingvistickým disciplínám. Očekává se, že během přibližně 10-15 minut student nejprve stručně představí okruhy teoreticky a posléze ke každému okruhu v autentické ukázce samostatně vyhledá vhodné doklady, které bude v kontextu sám schopen přesvědčivě analyzovat při využití náležité terminologie.

Dále si adept připraví 1-2 výukové aktivity, které by bylo možno uplatnit při výuce 1-2 témat dané lingvistické části zkoušky, pro která využije již vylosovanou lingvistickou ukázku. Lingvistické ukázky mají rozsah maximálně poloviny A4 a ilustrují různé typy textů, žánry, stylů, registrů, atp. V této části zkoušky student prokáže svou schopnost využití poznatků lingvistiky ve výuce anglického jazyka, svou obeznamenost s hlavními tématy, pojmy, teoriemi, varietami, rámci, atp., stejně jako svou schopnost lingvodidaktické transformace vybraných jazykových jevů. Doba trvání této aplikační části zkoušky činí úhrnem cca 5-10 minut.

Součástí hodnocení literární a lingvistické části SZZ je odborná vybavenost a úroveň vlastního jazykového projevu. U aplikované části se hodnotí navíc úroveň a kreativita didaktická.

Didaktická část SZZ je zkouškou teoreticko-praktickou, která se skládá ze tří vzájemně provázaných částí: prezentace profesního portfolio a diskuse vybraných částí, obhajoba vybrané přípravy na hodinu anglického jazyka, orientace v oboru didaktika anglického jazyka. Doba trvání této části zkoušky je 20 minut.

Profesní portfolio sestává z povinných a volitelných částí, které umožní studentovi představit sebe sama jako (budoucího) učitele. Povinné části profesního portfolio jsou: vlastní profesní filozofie, vlastní profesní životopis, ohlédnutí se za praxemi na základní a střední škole a tři detailní přípravy na hodinu vytvořené pro potřeby SZZ. Profesní filozofie bude představena v eseji *My essential principles for teaching English* (2500–3000 slov). Autor/ka uspořádá svou profesní filozofii výuky anglického jazyka do sedmi zásadních didaktických principů (je možno stanovit i nižší nebo vyšší počet principů, nejméně pět, nejvíce deset). Principům bude předcházet krátký úvod, maximálně na půl normostrany, který může být psán v první osobě a může mít subjektivní charakter. Může zmiňovat například informace o autorově/autorčině

motivaci, zkušenostech s učením i vyučováním atp., které ovlivnily výběr principů. Vlastní principy budou zpracovány objektivně a neutrálně bez použití první osoby a budou vždy opřeny o teorii, fakta, výzkumy či hypotézy jiných autorů, a budou pracovat s odbornou terminologií. Každý princip bude nejprve shrnut do jedné věty/názvu a poté přehledně vysvětlen s použitím nejméně dvou různých zdrojů ve standardizovaném citačním formátu dle normy APA 7. Celkový počet zdrojů bude minimálně 10. Všechny principy se budou explicitně vztahovat k výuce cizích jazyků, nepůjde tedy o obecné didaktické zásady. Po principech může následovat závěr, maximálně půl normostrany, který může mít opět subjektivní charakter. Vlastní profesní životopis bude zpracován dle principů tvorby strukturovaného CV a umožní studentům představit vlastní „profesní já“, zkušenosti s prací s dětmi, výukou atp. (absence této zkušenosti není omezující). Ohlédnutí se za praxemi na základní a střední škole sestává z výběru příprav na reálné hodiny včetně reflexe, výběr vlastních aktivit z praxe atd., čímž má student/studentka možnost představit své profesní úspěch z období pregraduální přípravy. Tři detailní přípravy na hodinu vytvořené pro potřeby SZZ cílí do různých oblastí výuky anglického jako cizího jazyka. Jedna zaměřena na vybranou řečovou dovednost, jedna zaměřená na vybraný jazykový prostředek, a jedna zaměřená na rozvoj literatury a kultury země cílového jazyka, resp. na rozvoj interkulturní komunikační kompetence. Tento akcent vždy v přípravě musí převažovat, nicméně je možné a žádoucí připravit výukové jednotky, v nichž jsou různé oblasti integrovány. Přípravy budou pokrývat co největší množství výukových aspektů výuky, úroveň komunikační kompetence žáků, cíle a dílčí cíle nebo alespoň účel jednotlivých aktivit, pečlivé zamyšlení nad tím, co v každé aktivitě dělají žáci pro rozvíjení své komunikační kompetence (a to i ti, kteří zrovna nejsou vyvoláni), instrukce, které bude učitel/učitelka zadávat atd. Nepovinné materiály portfolia umožňují studentovi představit sebe sama jako (začínajícího/budoucího) učitele. Při volbě materiálů zahrnutých do portfolia je pozitivně hodnocena i selektivita, tj. schopnost studenta vybrat reprezentativní příklady vlastní praxe. Studenti odevzdávají portfolio 14 dní před konáním SZZ. V úvodu SZZ má student pět minut na prezentaci svého profesního portfolia (vizuální opora vítána, např. PPT).

Komise vybere jednu ze tří příprav z profesního portfolia. Student vybranou přípravu na hodinu stručně představí a v následné debatě ji bude schopen obhájit. V diskusi nad vybranou přípravou na hodinu anglického jazyka z profesního portfolia student prokazuje schopnost vysvětlit vlastní pedagogický záměr a s oporou o teoretickou znalost didaktiky anglického jazyka obhájit vlastní přípravu na hodinu. Student prokazuje, že dokáže aplikovat poznatky z oboru i oborové didaktiky, tj. didakticky je transformovat pro potřeby žáků základní a střední školy.

Ověření orientace studenta v oboru didaktika anglického jazyka je založeno na jednom vylosovaném tematickém okruhu. Dále si student vybere jeden pracovní list zahrnující konkretizaci vylosovaného tematického okruhu prostřednictvím souboru otázek a/či úkolů. Student projevuje schopnost diskutovat věcně, vztahovat vybraná témata k vlastní pedagogické praxi (ideálně s oporou o vlastní profesní portfolio a přípravy na hodinu v něm obsažené) a ilustrovat je vhodnými příklady (opět s oporou o vlastní profesní portfolio či/a aktivity v něm obsažené). Student do diskuse zahrnuje i aktuální otázky týkající se různých aspektů výuky anglického jazyka.

2. Anglický jazyk, literatura a didaktika – mezioborové vazby

Tato část státní závěrečné zkoušky má podobu odborné rozpravy. K dispozici jsou celkem tři varianty dle vlastní volby posluchače, což respektuje jeho jistou profilaci a možné odborné směřování. Tato část státní závěrečné zkoušky trvá 25-30 minut.

Student si volí jeden z následujících okruhů:

A. Didaktika a lingvistika (Povinné předměty: Vybrané aspekty didaktiky, Lingvodidaktika a Psycholingvistika).

Zkouška má podobu teoretického pojednání o dvou vzdáleně příbuzných okruzích, přičemž jeden pochází z oblasti Psycholingvistiky a druhý z oblasti Lingvodidaktiky či Vybraných aspektů didaktiky. Student oba okruhy nejprve vyloží teoreticky a následně bude sledovat a interpretovat spojitosti a vazby mezi nimi. Předmětem hodnocení není jen kvalita a šíře adeptových vědomostí (věcná správnost i terminologická zdatnost), ale též jeho schopnost vzdáleně příbuzné jevy uchopit komplexně a osvětlovat různé mezioborové vazby a spojitosti. Součástí hodnocení je v neposlední řadě též úroveň formulační a kultivovanost projevu.

B. Lingvistika a literatura (Povinné předměty: Lingvistická (popř. i Literární) interpretace, Současná anglická a americká literatura, Vybrané kapitoly z literární teorie). Posluchač si vylosuje neznámou ukázkou textu, kterou vyloží pomocí instrumentů získaných ve dvou oborech, tedy ve škále literárních a lingvistických disciplín. Hodnotí se nejen kvalita a šíře adeptových vědomostí (věcná adekvátnost a terminologická správnost), ale též jeho schopnost je vhodně využívat při interpretaci ukázky a samotná dovednost text citlivě, jemně a erudovaně interpretovat, uchopit jej komplexně a kreativně využívat různých meziborových vazeb. Součástí hodnocení je v neposlední řadě též úroveň formulační a kultivovanost projevu.

C. Literatura a didaktika (Povinné předměty: Současná anglická a americká literatura, Vybrané kapitoly z literární teorie a Vybrané aspekty didaktiky, popř. Lingvodidaktika). Posluchač pracuje s ukázkou textu, který je možné použít ve výuce AJ na stupni ZŠ nebo SŠ. Tuto ukázkou bude interpretovat, zasadí ji do různých historických a teoretických souvislostí a naznačí její možné didaktické využití s ohledem na didaktickou přiměřenost. Hodnotí se nejen jeho faktická správnost (šíře a kvalita adeptových literárně-historických, literárně-teoretických znalostí včetně terminologické zdatnosti), ale též jeho dovednosti literárně-interpretací a zejména jeho schopnost integrování literárních znalostí a dovedností s didaktickou kreativitou. Součástí hodnocení je v neposlední řadě též úroveň formulační a kultivovanost projevu.